

tezkire

düşünce, siyaset, sosyal bilim

sayı 41, kasım/aralık/ocak'05

SADREDDİN YÜKSEL HOCANIN ARDINDAN

Müfit Yüksel

Aslen Bitlis'in Adilceviz İlçesinin Koçeri (Bugünkü Erikbağı) Köyünden olup ailesi Kürtlerin Haydaran Aşiretinden gelmektedir. Babası Tahir Efendi (Vefatı:1927) Haydaran aşiretinin Asiyan kolundan, Annesi Hatun Hanım ise (vefatı:1985) aynı aşiretin Marhuran kolundandır. Dedesi Ali Ağa Birinci Dünya Savaşı sırasında Kafkas Cephesinde şehit düşer. Cihan Harbi esnasında Rus ordularının Ermeni çeteleriyle birlikte Adilceviz ve çevresine tasallutu dolayısıyla Tahir Efendi bir kısım akrabalarıyla birlikte memleketini terk eder ve Konya'nın Sarayönü kazasına gelip yerleşir.

Sadreddin Yüksel, 1336/1920 tarihinde Sarayönü ilçesinde doğar. Doğumundan sonra ebeveyni tarafından Konya'nın merkezine, Şeyh Sadreddin Konevî Camiine¹ götürülür. Bu camide postnişin olan bir şeyh tarafından kendisine 'Sadreddin' adı verilir. Kısa bir süre sonra, mütareke

-
1. Şeyh Sadreddin Konevî, aslen Malatyalı olup, Mecdüddin İshak'ın oğludur. Muhtemelen 606/1209 tarihinde dünyaya gelmiştir. Babası, daha sonra Konya'ya yerleştiğinden, Konevî olarak anılmıştır. Mecdüddin İshak Konya'ya Şeyh Muhyiddin-i Arabî ve Şeyh Evhadüddin-i Kirmani ile birlikte gelmiştir. Şeyh Muhyiddin-i Arabî'nin yanında yetişmiş o'nun evlatlığı gibi olmuş. Şam'da da o'nunla birlikte olmuş. Bir rivayete göre, babasının vefatının ardından, Şeyh Muhyiddin-i Arabî o'nun vâlidisini teviz eylemiş, bu suretle üvey babası olmuştur. Muhyiddin-i Arabî'nin vefatının (H. 1240) ardından Konya'ya dönmüş, bazı çağdaş yazarların iddialarının aksine Mevlâna Celâleddin-i Rûmî ile ilişkileri son derece iyi olmuştur. Mevlâna'dan sekiz ay sonra 16 Muharrem 673/1274 tarihinde Konya'da vefat etmiş olup, türbesi, Alaaddin Tepesinden Meram'a giden yol üzerinde kendi adıyla olan camiinin avlusundadır. Vahdet-i Vücûd ekolünün Muhyiddin-i Arabî'den sonraki en önemli temsilcisi olup, birçok eseri vardır. Sadreddin Konevî Camii, 673 yılında türbesi ve kütüphanesi ile birlikte yaptırılmış olup, kütüphanesi de buraya vakfedilmiştir. Bu kütüphane binası bilahare yıkılmış olup, içindeki kitaplar Konya-Yusuf Ağa Kütüphanesi'ne nakledilmiştir. 673 tarihli inşa kitabesi giriş kapısının üzerinde halen mevcuttur. Bu cami ve türbe en son Sultan İkinci Abdülhamid döneminde, 1317/1899'da o sırada Konya valisi olan Sadrazam Avlonyalı Ferid Paşa tarafından, asıl mimarisine dokunulmadan esaslı bir tamir görmüştür. Buna dair tamir kitabesi de yine giriş kapısının üzerinde yer almaktadır. Cami avlusunda, tefsir sahibi ünlü İman Bağavî'nin de kabri yer almaktadır. Cami halen mamur olup ibadete açıktır.

döneminin ardından memlekete, Koçeri köyüne dönülür. Aynı köyde, Hamidiye alayları paşalarından ve aynı aşiretten, ünlü Haydaranlı Kör Hüseyin Paşa da bulunuyordu. Ailesi, bu paşanın maiyyetinde bir aile, dolayısıyla Paşa'nın çocuklarıyla birlikte büyür. Henüz yedi yaşında iken babası Tahir Efendi hastalanarak Adilcevaz'ın Arin köyünde (bugünkü Göldüzü Köyü) genç yaşta vefat eder. Vasiyeti üzerine cenazesi Koçeri Köyünde defnedilir. Bir yıl sonra da -1928'de- Hüseyin Paşa namaz kı-larken, kendisinin eski adamlarından ve Huyti Aşireti Reisi Hacı Musa Bey'in oğlu Medeni Bey tarafından öldürülünce aile himayesiz kalır. 11-12 yaşlarında okumak üzere ailesinden ayrılıp Kur'an-ı Kerim'i hatme-der. Bir medresede çeşitli Kürdçe kitaplar okuduktan sonra, Arapça ted-risata başlar. İlkın, Muş'un Bulanık ilçesinin Purkaşın Köyünde Molla Zübeyr'in yanında biraz sarf-nahiv okur. Sonra, Resulan ve Koğak Köy-lerinde okumaya devam eder. 1934 yılında Bitlis'in Norşin Nahiyesine (bugünkü Güroymak İlçesi) gider. Burada, ünlü Kürd Nakşibendi-Halidi meşayihinden Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin (Vefatı:1304/1886)² med-resesine girer. Bu sırada, medrese, adı geçen Şeyh Abdurrahman Et-Ta-

- 2 Şeyh Abdurrahman Et-Tahî Bin Molla Mahmud, Kürdistan'daki Nakşibendi-Halidi meşayihinin ünlülerinden olup aslen, Şirvan kazasının Bervuj nahiyesinin Mâvît köyünde bulunan hüsamân aşiretine mensup olup, babası Molla Mahmud'un Bitlis'in Hizan kazasının Tah köyüne yerleşmesi dolayısıyla, Tahî nisbeti ile anılmıştır. Kuvvetli bir medrese tahsili gördükten sonra tasavvula intisab etmiştir. Önceleri Kadiri-Rufa'i tarikatına intisab ederek, Şeyh Emin Şirvani'nin müridi olur. Ancak Şeyh Emin Şirvani bir süre sonra şeyhi olan ünlü Kerküklü Şeyh Abdurrahman Halis Et-Talebânî tarafından rededilince, bu şeyhi bırakarak, Kadiri şeyhlerinin büyük meşayihinden Şeyh Nureddin El-Berifkânî'ye intisap eder. Daha sonra ise, Nakşibendi-Halidi tarika-tına meylederek, bu tarikatın ünlü şeyhlerinden Şeyh Sibgatullah El-Arvası'ye (Vefa-tı:1287/1870) intisap eder. Tah köyünde büyük bir medrese kurar. Bu sırada, Tah'a yak-ın Nors köyünden olan Bediüzzaman Said Nursi de O'nun medresesinde tedrisata başlar. Sonraları ise şeyhinin işaretleriyle Norşin'e giderek orada yerleşir ve tarikat faali-yeti ile birlikte medrese faaliyetini de burada sürdürür. 20 Rebi'ulevvel 1304/1886 ta-rihinde 75 yaşında olduğu halde Norşin'de vefat eder. Burada hususi türbesinde med-fundur. Minah ve İşârât adlı eserleri basılmıştır. Arapça-Farsça Mektubatı ise basılmamıştır . 4 Zilhicce 1302 Tarihinde, Murat Nehri üzerinde üç gözlü kârgir bir köprü yaptırmasından dolayı İstanbul hükümeti tarafından kendisine Üçüncü Rütbeden bir kut'a Mecîdî Nişanı verilmiştir. (BOA. IDH. 76124). 19 halifesi olup, en başta geleni şeyh Fethullah El-Verkanisî'dir.

(Vefatı:1317/1899). Diğer Halifeleri ise şunlardır:

Şeyh Muhammed Samî El-Erzincanî (Erzincanlı olup, türbesi Erzincan'ın şehir mer-kezindedir. Hâce-i Ezircani lakabıyla anılmıştır)

Şeyh İbrahim El-Çokreşî (Erzurum Karayazı ilçesinin Çokreş köyündendir)

Şeyh Mustafa El-Bidlisî (Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin aynı zamanda kabri olup, kendi el yazısıyla bir mektubu özel kütüphanemizdedir. Bitlisli Şeyh Seyyid Emin Efendi'nin torunu olan Şeyh Mustafa Efendi İstanbul'da vefat etmiş olup kabri, Eyüp sirtlarında Necip Fazıl'ın kabrinin yanbaşındadır.)

hî'nin torunu Şeyh Ma'sum (vefatı: 1971) tarafından idare edilmektedir. Bu medresede Şeyh Takiyuddin³ (Vefatı:1968) ve Molla Abdülbâkî⁴'nin yanında okur.

Daha sonra, Norşin Medresesine bağlı, Mutkî'nin Ohin (Şimdiki Yukarı Koyunlu) Köyündeki medrese'ye giderek, burada, medresenin sahibi ve Şeyh Fethullah El-Verkanisi'nin (Vefatı:1317/1899)⁵ oğlu Şeyh Ala-uddin Efendi (Vefatı:1949)⁶ ve onun oğlu Mazhar (Vefatı:1988)⁷ Efen-

Hacı Süleyman El-Bidlisti

Hacı Yusuf El-Bidlisti (Bajarı)

Şeyh Abdülhâdi El-Ispahîrî (Hizan'ın Çerçah Köyünden)

Şeyh İbrahim En-Neynikî (Muş-Bulanık'ın Neynik Köyü)

Es-Seyyid Tahir El-Abri (Muş-Bulanık'ın Abri Köyü)

Molla Ahmed Ed-Dumli Taşkeseni (Erzurum)

Molla Abdullah El-Hizânî (Hizan'ın Hurus Köyünden)

Şeyh Abdullah Subaşı (Köse Halife, Norşinli)

Molla Reşid Subaşı (Norşinli)

Es-Seyyid İbrahim El-Es'ardi

Eş-Şeyh Abdülkahir El-Es'ardi (Siirt-Kurtalan-Zolkayd Köyünden)

Eş-Şeyh Abdülhakim El-Fürsaî (Siirt, Şeyh Muhammed El-Hazîn'in-Vefatı: 1308- yegeni)

Şeyh Abdülkâdir El-Mollakendi (Muş-Bulanık Mollakend Köyünden)

Hacı Yusuf El-Koşki (Erzurum-Hınıs Koşk Köyünden)

Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin tarikat silsilesi Mevlâna Halid-i Bağdadi'ye şu şekilde ulaşır.

Mevlana Halid-i Bağdadi (Vefatı:1242/1827)

Seyyid Taha En-Nehri El-Hakkârî (vefatı.1269/1852)

Seyyid Sibgatullah El-Arvasî (Vefatı:1287/1870)

Şeyh Abdurrahman Et-Tahî (Vefatı: 1304/1886)

- 3 Şeyh Takiyuddin Efendi, Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin oğlu ve Şeyh Fethullah El-Verkanisi'nin halifesi olan Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi'nin (Vefatı: 17 Receb 1342/9 Şubat 1925) torunudur. Nakşibendi-Halidi halifelğini dedesinin halifelerinden Karaköylü Şeyh Mahmud Efendi'den almıştır. Vefatı 1968 yılındadır. Kabri Norşin'de Türbenin yanındadır.

- 4 Norşin'de bulunan Subaşı aşiretinden olup, vâlidisi tarafından Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin torunudur. Babası Köse Halife lakaplı Şeyh Abdullah Efendi ise Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin hulefasındadır. Medrese tahsilini Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi'nin yanında tamamlamış olup, tarikat icâzetini, Tah medresesinden beri medresenin müderrisi olan Kursincli Molla Muhammed Emin Efendi'den almıştır. (Molla Muhammed Emin Efendi, Bediüzzaman'ın Tarihçe-i Hayatı'nda adı geçen Tah Medresesi müderrisi Mehmed Emin Efendi olup, Şeyh Abdurrahman Efendi'nin damadı da olmuştur. Tarikat hilâfetini Şeyh Muhammed Ziyauddin'den almıştır.' Melayî Mazin "Büyük Molla" lakabıyla anılan, Mehmed Emin Efendi 1936 yılında vefat etmiş olup, kabri Norşinde Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin türbesi yanındadır. Bilinen bir çok eseri varsa da basılmadığından zamanla kaybolmuştur.). Abdülbâkî Efendi 1972 yılında Norşin'de vefat etmiş olup, kabri de oradadır.

- 5 Şeyh Fethullah El-Verkanisi, aslen Baykan'ın Verkanis köyündendir. Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin önde gelen halifesi ve damadıdır. Anılan tarihte vefat etmiş olup, türbesi Bitlis şehir merkezindedir. Çeşitli ilimlerde yed-i tula sahibi olup sadece tasavvufa ait, biri basılmış olan 30'u aşkın Arapça eseri vardır. Tasavvufa ait olan basılı eseri sonradan 1979 yılında Ahmet Şahin tarafından Türkçe'ye tercüme edilmiş olup, Tasavvuf, Edep Ve Ahlak Rehberi adıyla yayınlanmıştır.

di'nin yanında tedrisata devam eder. Ve Şeyh Alaüddin Efendi'den el alarak Nakşibendi tarikatına intisab eder. Daha sonra Baykan ilçesinin Havil köyüne gidip Molla Muhyiddin Efendi'nin (Vefatı:1988)⁸ yanında tedrisatını tamamlar. Bundan sonra Norşin'e dönüp burada ders vermeyi, talebe yetiştirmeyi sürdürür. 1947 yılında Şam'a gitmek ister. Şeyh Maşum'un oğlu Şeyh Maşuk Efendi (Vefatı:1975) ile Suriye'ye bir seyahatte bulunur. Burada, Şeyh Maşuk Efendi'nin⁹ şeyhi ve Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi'nin¹⁰ hulefasından Şeyh Ahmed El-Haznevi'yi

- 6 Şeyh Alaüddin Efendi, adı geçen Şeyh Fethullah Efendi'nin oğlu olup, Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi'nin halifelerindedir. Ohin köyünde yerleşmiş olup, buradaki medresesi bölgede şöhret bulmuştur. 1914'teki Molla Selim liderliğindeki Bitlis Hadisesi sırasında İstanbul hükümetine bağlı kaldığından Sultan V. Mehmed Reşad tarafından kendisine Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı verilmiştir. 1925'te Şeyh Said ayaklanması sonrasında Şeyh Masum ile birlikte İzmir'e sürgüne gönderilmiş 2 yıl sonra memleketine geri dönmüştür. 1930 yılındaki Zilan Deresi hadisesinden sonra ise, Şeyh Masum ile birlikte Gaziantep'e sürgün edilerek bir süre zorunlu ikâmete tabi tutulmuştur. 1949 yılında bu köyde vefat etmiş olup, mezarı buradadır. Babası gibi alim bir zat olup, çoğu fetva mecmuaları şeklinde 60 civarında Arapça ilmi eserini sahibidir.
- 7 Şeyh Mazhar Efendi, adı geçen Alaüddin Efendi'nin oğlu olup, tarikat hilafetini babasının pirdaşı Karaköylü Şeyh Mahmud'tan almıştır. Çeşitli konularda yazdığı 40'a yakın Arapça eseri olup bunların en önemlisi, Nakşibendi tarikatı ve âdâbı üzerine yazdığı "En-Nehcetu'z-Zekiyye" adlı hacimli eseridir. Uzun zaman muammer olup 1988 yılında Ohin'de vefat etmiştir.
- 8 Molla Muhyiddin Efendi, Baykan-Havilli olup, medrese tahsilini, Ohin ve Norşinde tamamlamıştır. Tarikat icâzeti Şeyh Muhammed Maşuk Efendi'dendir. Bölgenin en tanınmış ulemasından olup, fetva sahibi idi. 1988 yılında Havil'de vefat etmiş olup, Çeşitli ilimlerde 100'e yakın basılmamış Arapça eseri mevcuttur.
- 9 Şeyh Muhammed Maşuk Efendi, Şeyh Maşum Efendi'nin oğlu olup, 1325/1906 yılında Norşin'de dünyaya gelmiştir. Medrese tahsili görmüş olup, uzun yıllar ders de vermiştir. Tarikat icâzetini Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi'nin halifelerinden, Suriye-Hiznalı Şeyh Ahmed El-Haznevi'den almıştır. Birçok halifesi olup, 1975 Aralık ayında, 2. kez Hacc farızasını ifa ederken Mekke-i Mukerreme'de vefat etmiştir.
- 10 Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi, Şeyh Abdurrahman Et-Tahî'nin oğlu olup, 1272 tarihinde Hizan'da doğmuştur. Çok kuvvetli bir medrese tahsili vardır. Çok kimseye ilim icâzeti vermiştir. Bunlardan bazıları İstanbul'da şeyhülislâmlık arşivindedir. (Sadık Albayrak, Son Devir Osmanlı Uleması, 1996, Cilt 2, Shf. 99-100,427-430) Tarikat icâzetini babasının halifesi olan Şeyh Fethullah El-Verkanisi'den almıştır. Birinci Dünya savaşına Mîlis kuvvetlerinin başında katılmıştır. Savaş sırasında yaralanarak bir kolunu kaybetmiştir. Padişah Sultan V. Mehmed Reşad tarafından kendisine Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı ve ardından Gümüş Muharebe Liyakat Madalyası, protez bir kolla birlikte gönderilmiştir. Bu hususlardaki, padişah beratları özel kitaplığımızda mahfuzdur. 13 Ağustos 1335 (1919) Tarihinde, Mustafa Kemal tarafından kendisine bir mektup gönderilerek Sivas Kongresine davet edilmiş (Bkz. Nutuk, Vesikalar Bölümü, Vesika, 52), Ancak Mustafa Kemal'i benimsemediğinden bu daveti kabul etmemiştir. 17 Recep 1342/9 Şubat 1924 tarihinde vefat etmiş olup, babasının yanına defnedilmiştir. 15 Halifesi vardır.

(Vefatı:1950)¹¹ ziyaret eder. O sırada Şam'da bulunan Şeyh Muhammed İsa'nın¹² isteğiyle Şam'a gidip yerleşmek istese de Şeyh Ma'sum gitmesini istemediğinden vazgeçerek Norşinde medrese hocalığı yapmaya devam eder. Bu sıralarda, 1945 yılında Bediüzzamanla tanışıp mektuplaşmaya başlar. 1952 yılında ise birkaç kez bizzat Emirdağ'da kendisini ziyaret eder.

Şeyh Ma'sum Efendi onu kendisine damat olarak seçer. Ve 1951 yılında Şeyh Ma'sum'un kızı Sarete ile evlenir. 1955 yılında mecbur kaldığından askere gitmek durumunda kalır ve Menemen'de başladığı askerliğini Ankara'da tamamlar. Askerlik dolayısıyla Ankara'da iken, bazı subaylar kendisinden Arapça dersler alıp , yanında okurlar. Bunun yanısıra Diyanet Teşkilatı ile de irtibat sağlayıp, kendisine teşkilattan fetvalar sorulmaktadır. 1958 yılında, Ankara'da Müftülük imtihanına girer. O sırada Diyanet İşleri Reisi olan Eyüp Sabri Hayırlıoğlu tarafından imtihan edilir. Müftülük imtihanında birinci olarak Siirt'in Baykan ilçesi müftülüğüne tayin edilir. Aynı yıl Bediüzzaman'ın talimatıyla, İşaratu'l-l'câz tefsirini yayına hazırlayıp bir takriz ile birlikte Ankara'da yayımlar. Fakat kısa bir süre sonra müftülük görevinden istifa edip Norşin'e dönüp ders vermeye devam eder. 1960 yılında, Muş'un Bulanık ilçesinin Neynik köyüne taşınıp burada fahri imamlık yapar.

-
- 11 Şeyh Ahmed El-Haznevi, Aslen Ağrı-Doğu Beyazid'li olup, Nusaybinde doğmuş, çeşitli yerlerde medrese tahsili gördükten sonra, Şeyh Abdurrahman Et-Tahi'nin halifelerinden Şeyh Abdülkâdir Hezani'nin tarikat sohbetlerine katılır. Daha sonra ise Norşin'e gelerek Şeyh Muhammed Ziauddin Efendi'ye intisab ederek tarikat icâzetini ondan alıp, Kuzey Suriye'de Hizna köyüne yerleşip, burada medrese ve tarikat faaliyetlerini yürüttü. 1369/1950 yılında burada vefat etmiştir. Birçok halifesi olup, Bunların en önemlileri Şeyh Muhammed Ma'suk ve Kasrikli Şeyh Abdülhakim Efendi'dir. (Şeyh Abdülhakim Efendi, aslen Baykanın Bilvanis-Kasrik köyünden olup, hayatının son yıllarında Adıyaman'ın Kahta ilçesinin Menzil köyüne yerleşmiştir. Vefatı 25 Mayıs 1972'dedir. 1993'te vefat eden Şeyh Muhammed Raşid Efendi'nin de babasıdır.)
- 12 Şeyh Muhammed İsa; Norşinli Şeyh Muhammed Ziauddin'in halifelerinden Varto-Karaköylü Şeyh Mahmud'un oğludur. Babasının Şeyh Said ayaklanmasına destek vermesinden dolayı, babası ile birlikte küçük yaşta Türkiye'yi terk ederek Suriye'ye yerleşmiştir. Sonradan affa uğrasalar da, Suriye'de kalmışlardır. Şeyh Muhammed İsa sonradan siyasete girip, Kürdistan Demokrat Partisi'nin kurucusu Molla Mustafa Barzani ile ilişki kurmuş ve onun Suriye temsilcisi olmuştur. 1940'lı yılların sonunda Norşin'e gelerek Norşin Şeyhlerinden Barzani hareketine destek aramış da, bu desteği bulamamıştır. 1970'li yılların sonunda ise siyasi faaliyetlerini bırakarak, dini tedrisat ve tarikat faaliyetlerine yönelmiştir. Şam'daki bir camide Şeyhlik ve imam-hatiplik yapmıştır. 1997 yılında ise Şam'da vefat etmiştir.

1962 yılında ise yine Bulanık ilçesinin Liz Nahiyesine (bugünkü Eren-tepe beldesi) taşınarak burada da fahri imamlığa devam eder. 1963 yılında ise, İstanbul'a gelir. İstanbul ile memleketi arasında gidip gelir. Bu sırada, İstanbul'da neşredilen haftalık Yeni İstiklâl gazetesinde yazılar yazmaya başlar. 1964 yılında Diyanet İşleri Reisliği tarafından Kur'an-ı Kerim meâl ve tefsiri hazırlamakla görevlendirilir. Fakat bu proje sonradan yarımlanır. 1966 yılı sonunda ise, ailesini alarak İstanbul'a taşınır. Sultan Ahmed Camii imamı Merhum Gönenli Mehmed Efendi'nin (Vefatı:1991) kurslarında ve İsmail Ağa Kur'an Kursunda talebelere Arapça İslâmî ilimler okutur. Bu tarihlerde, Sultan Ahmed Camii eski imamlarından, Şeyh Muhammed Şefik Arvasi'den¹³ teberrüken ilim icâzeti almıştır.¹⁴

1968 yılında ise, Diyanet İşleri Başkanlığınca İstanbul Merkez vaizliğine tayin edilir. Bu arada, İstanbul müftülüğü ile Yüksek İslâm Enstitüsü'nde Tefsir dersleri vermeye başlar. Bu sıralarda, günlük Bugün gazetesinde yazı yazmayı da sürdürür. 1972 yılında, evinde Risale-i Nur külliyyatı bulundurmaktan takibata uğrayıp mahkemeye sevk edilir. 1975 yılında ise, o sırada İstanbul müftüsü olan Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı'nın kendisine olumsuz bir tavır takınmasından dolayı İstanbul merkez vaizliğinden istifa etmek durumunda kalır. Yeniden çok sevdiği tedrisata döner. 1996 yılında gözlerinde arız olan damar hastalığının artıp, tedrise engel olmasına kadar tedrisata devam eder. Bu dönemde, çeşitli usul, fi-

13 Şeyh Muhammed Şefik El-Arvasi; Arvasi (Arvas, Van'ın Müküs-Bugünkü Bahçesaray-kazasının bir köyüdür) Seyyidlerinden olup, ünlü Şeyh Abdülhakim Arvasi'nin amcazâdesidir. Medrese tahsilini Norşin ve Ohinde yapmıştır. Norşin'de Şeyh Muhammed Ziyauddin Efendi ve onun yeğeni Sultan Veled'in (Vefatı:1936) yanında tahsil görmüş, sonra Ohin'de Şeyh Alauddin Efendi'nin yanında tahsilini tamamlayarak icâzet almıştır. Tarikat icâzetini de yine Şeyh Alauddin Efendi'den almıştır. Mütareke döneminde İstanbul'a gelerek Seyyid Abdülkâdir'in kurduğu Kürd Teâlî Cemiyeti'ne girmiştir. İstanbul'da iken Kürdçe Mevlid-i Şerifi Ahmed Kâmil Matbaası'nda bastırılmıştır. Bunun yanısıra, Eyüp'teki Hüsrev Paşa Nakşibendi-Hâlidî tekkesinin son postnişini olmuştur. Bir ara, memlekete dönmüşse de Şeyh Said ayaklanmasının ardından tekrar İstanbul'a sürgün olarak gönderilmiştir. Bedüzzaman'la da dostluk tesis etmiş olup, Denizli ve Afyon hapislerinde beraber bulunmuştur. Bedüzzaman'ın bazı risalelerine takriz yazmış olup, bazı risalelerde kendisinden sözedilmektedir. Sonradan Sultan Ahmed Camii'nin baş imamı ve hatibi olmuştur. 1967 yılına kadar bu vazifesini deruhde etmiştir. Hz. Peygamber'in (SAV) hutbelerini cem'eden "Divânul-Huteb" adlı Arapça eseri 1965 yılında İstanbul'da Sahhaf Muzaffer Özak tarafından bastırılmıştır. 1969 yılında, yıllarca özlemine çektiği memleketine gitmiş, Norşin ve Ohin'i de ziyaret etmiştir. Bu seyahatten döndükten bir süre sonra 1970 Ocağında, Eyüp'teki tekkesinin bitişiğindeki evinde vefat ederek, Edirnekapı dışında Sakızıgaçı mezarlığında defnedilmiştir.

14 Bu icâzetnâmenin aslı özel arşivimizde mahfuzdur.

kıh, tefsir, kelim, siyer ve mantık kitaplarıyla Sarf ve Nahiv kitapları okutur. Bunların yanısıra, Mevlâna Celâleddîn-i Rumi'nin Mesnevisi, Sa'dî'nin Gülistan'ı, Molla Camî'nin Divânı ve Baharistan'ı, İbn Fârız Divânı, Hafız Divânı, Mevlâna Halid-i Bağdadî'nin Divânı, Birgivi'nin Tarikat-ı Muhammediye'si gibi önemli eserleri de okuturdu. Ayrıca, Bediüzzaman'ın, İşaratu'l-İcâz Fi Mezani'l-İcâz adlı tefsiri, Mesnevi-yi Nuriye ve mantık üzerine yazdığı Kızıl İcâz adlı eserlerini de okuturdu.¹⁵ 7 çocuk babası olup, Kürdçe ve Türkçenin yanısıra Arapça ve Farsça bilmekteydi.

Eserleri:

Dini Ve İlmî İncelemeler, 1969, Ötüken Yayınları, İstanbul
 Asrî Kâmus, Arapça-Türkçe Lügat, 1973, Hilâl Yayınları, İstanbul
 İctihad-Taklid Ve Telif Risalesi (Muhammed Abdüh, Reşid Rıza Ve Hayreddin Karaman'a Reddiye), 1975, Fazilet Neşriyat İstanbul
 Prof. Muhammed Hamidullah'ın İslâm Peygamberi ve Muhammed Resullullah Adlı Eserlerine Reddiye, 1975, Fazilet Neşriyat, İstanbul
 Mevlâna Halid-i Bağdadî'nin Divânı Ve Şerhi, 1977, Sabah Kültür Yayınları, İstanbul
 İslâmî Araştırmalar, 1982 Tüba Yayınları, İstanbul
 İslâmî Açından Lâiklik, 1983, Tahran-İran
 Makaleler-I, 1985, Madve Yayınları, İstanbul
 Makaleler-II, 1987, Madve Yayınları, İstanbul,
 Günümüz Meselelerine Kur'an'dan Cevaplar, Makaleler-III, 1988, Madve Yayınları, İstanbul
 Makaleler-IV, 1990, Madve Yayınları, İstanbul.
 İslâmî Araştırmalar, İkinci Baskı, 1992, Madve Yayınları, İstanbul
 Makaleler-V, 1993, Madve Yayınları, İstanbul

Arapça Eserleri:

Şerhu'l-Elğâz, (Bahauddîn 'Amilî'nin "Keşkul" adlı kitabındaki Lügazlar üzerine Şerh), 1983, Şamil Yayınevi, İstanbul.
 Risâletun Fi Şe'ni'l-Cum'ati, (Cum'a Namazı Üzerine) 1983, İstanbul.
 Haşiyetu 'Ala Şarhi's-Sudûr Fi Şerhi Hâli'l-Mevta Fi'l-Kubûr, (İmam Celâleddîn 'Abdurrahman Es-Suyûtî'nin (Vefatı:911/1505), Kabir Alemi ile alakalı kitabına Haşiyeye), 1985, Kahraman Yayınları, İstanbul

¹⁵ Okuttuğu bu derslerin kayıtları ses bandlarına alınmış olup, ses kayıtları talebelerinde mahfuzdur.

- Haşiyeye 'Ala Tefsiri İşârâtî'l-l'caz Fi Mezani'l-lcâz (Bediüzzaman'ın İşaratu'l-l'caz adlı Tefsirine Haşiyeye), 1988, Med-Zehra Yayınları, İstanbul
- Şerhu İsa Goci, (Molla Halil El-Es'ardî'nin (Vefatı:1257/1841) İsa Goci adlı Mantık kitabına Şerh), 1988, Tebliğ Yayınları, İstanbul.
- Tahkik Ve Haşiyeye 'Ala Mecelleti'l-Ahkâmî'l-'Adliyye (Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye'nin Arapça Nüshası üzerine Tahkik Ve Haşiyeler; Yayınlanmamıştır.)
- Haşiyetu 'Ala Divâni İbn Fârid (İbn Farız Divanı'na Haşiyeye), yayınlanmamıştır.
- Ta'likât 'Ala Haşiyeti Kızıl İcâz Fi 'İlmi'l-Mantik (Bediüzzaman'ın Ahdarî'ye ait Süllem adlı manzum mantık kitabı üzerine Kızıl İcâz adıyla yazıp yayınladığı, Haşiyesi üzerine geniş bir Ta'likat; Müfid Yüksel tarafından yayına hazırlanmış olup, yayınlanma aşamasındadır)

Makalelerinin Yayınlandığı Gazeteler:

- Yeni İstiklâl (Haftalık Gazete, 1961-66 yılları arasında Mehmed Şevket Eygi Tarafından yayınlanmıştır.)
- Bugün (Günlük Gazete, 1966-1971 yılları arasında yayınlanmıştır)
- Sabah (Günlük Gazete, 1981 yılına kadar yayınına sürdürmüştür.)
- Ufuk (Haftalık Gazete)
- Büyük Gazete (Haftalık, 1976-1980 yılları arasında Mehmet Şevket Eygi tarafından yayınlanmıştır)
- Yeni Asya (Günlük Gazete)
- Milli Gazete
- Aylık Dergiler:
- Hilâl (Salih Özcan Tarafından çıkarılan aylık Dergi)
- İmza (1989-1994 yılları arasında yayınlanmıştır)
- Girişim vs.